

Verslag excursie plantenwerkgroep naar de Silberberg en omgeving d.d. 11-06-2022

De reis gaat dit keer over de grens. Met drie man beginnen we de dag in Osnabrück traditioneel met Kaffee & Kuchen om vervolgens op pad te gaan naar de Silberberg, een heuvel in het Teutoburgerwald, een langgerekte heuvelrug die zich uitstrekt tussen ongeveer Rheine in het westen en Paderborn in het oosten.

Een groot deel van de Silberberg is bosrijk. Zo'n bos waarvan in het voorjaar de bodem bedekt is met bosanemoon en witte klaverzuring en waar we nu heerlijk doorheen wandelen naar ons doel: een open kalkgraslandje op de zuidelijke helling. Hier groeien verrassend veel zeldzame en beschermde orchideeën. En het bijzondere is dat je overal mag lopen over een wirwar van "koeienpaadjes" die zijn ontstaan door de vele plantenliefhebbers en natuurfotografen. Bij de eerste stappen in het bos vonden we al de brede wespenorchis en het vogelnestje maar hier kunnen we ons lijstje orchideeën aanvullen met bergnachtorchis, vliegenorchis, bruinrode wespenorchis, bosorchis en grote keverorchis.

In een kuil, waar vroeger waarschijnlijk zinkerts uit de grond is gehaald, groeien nog het fraai getekende gele zinkviooltje, zinkboerenkers, zinkveldmuur en een zinkvariëteit van blaassilene. Beslist geen alledaagse vondsten. Het zijn heel kieskeurige soorten, die aangepast zijn aan een hoog gehalte van in dit geval zink in de bodem.

We lunchen op een bankje midden in het veld, genietend van het uitzicht op het glooiend landschap. Om ons heen bloeit en groeit uitbundig verfbrem, bevertjes, kleine pimpernel, geelhartje, duifkruid, gewone vleugeltjesbloem, driedistel. De ene verrassing na de andere.

Na de lunch lopen we heuvelafwaarts, door het bos weer richting onze auto. Onderweg komen we o.a. het bleek bosvogeltje en een fraai ruig klokje tegen. Een aantal jaren geleden zijn we ook in dit gebied geweest met de plantengroep en vonden we graslandjes met bijzondere orchideeën. Het was bij een vrij toegankelijke oude kalkafgraving. Deze willen we graag weer vinden, maar dat blijkt makkelijker gezegd dan gedaan.

De oude kalkgroeve aan de westkant is helaas afgesloten. We besluiten een poging te wagen bij de kalkafgravingen in het NSG Lienener Osning. Bij een parkeerplek in het gebied kunnen we de groeve helaas niet inlopen. We besluiten een omcirkelende beweging te maken in de hoop ergens een opening tot het gebied te vinden.

Lopen door de prachtige bossen is beslist geen straf. Het is een zeer warme dag en de bomen zorgen voor een aangename temperatuur. Helaas vinden we ook grote stukken waar de letterzetter ons duidelijk wil maken dat het niet altijd goed gaat in de natuur. De letterzetter, een klein roodbruin kevertje, boort een symmetrisch patroon van gangen onder de bast van de stam. Zwakke bomen produceren helaas niet voldoende hars meer om de letterzetter te verdrijven en hun bast valt af. De massaal omgevallen fijnsparren geven een mistroostige aanblik, maar zijn wel weer een bron van leven voor insecten, mossen, vogels etc.

Ook hier allerlei wilde planten, zoals het donkersporig bosviooltje, bosandoorn en het pad wordt omzoomd door het teer ogende éénbloemig parelgras. Helaas is ook de, best mooie, reuzenbalsemien hier aanwezig.

Aan de rand van het bos en een akker nemen we even pauze. We hebben inmiddels een best stuk gelopen. Langs de akkerrand speuren we nog naar plantjes, wanneer een bewoner van het nabij gelegen huis vraagt wat we aan het doen zijn en ons zelfs gastvrij uitnodigt om iets te komen drinken. Het is een gezellige babbelaar op leeftijd. Vertelt enthousiast dat hij als jongeling op zijn bromfiets helemaal naar Amsterdam op avontuur is geweest. Prachtig avontuur vond hij het. Hij wijst ons de weg naar de ingang van de kalkgroeve. Hoopvol gaan we op pad.

Een heel, heel lang pad heuvelopwaarts, met aan het eind een grote teleurstelling. Alles hermetisch afgesloten.

We besluiten rechtsaf door het bos zoveel mogelijk evenwijdig aan het hek te lopen, op zoek naar een opening en de auto. We struinen door een prachtig bos, ploeteren heuvel op, heuvel af, door okselhoge adelaarsvarens en dikke bruinrode tapijten van bladeren. Verraderlijk, omdat je de omgevallen bomen, takken en stronken niet kan zien. Maar wat een schoonheid.

Bijna bij de auto, werpen we nog een blik over het terrein van de kalkgroeve. Je waant je in een woestijnachtig gebied. Heel bijzonder.

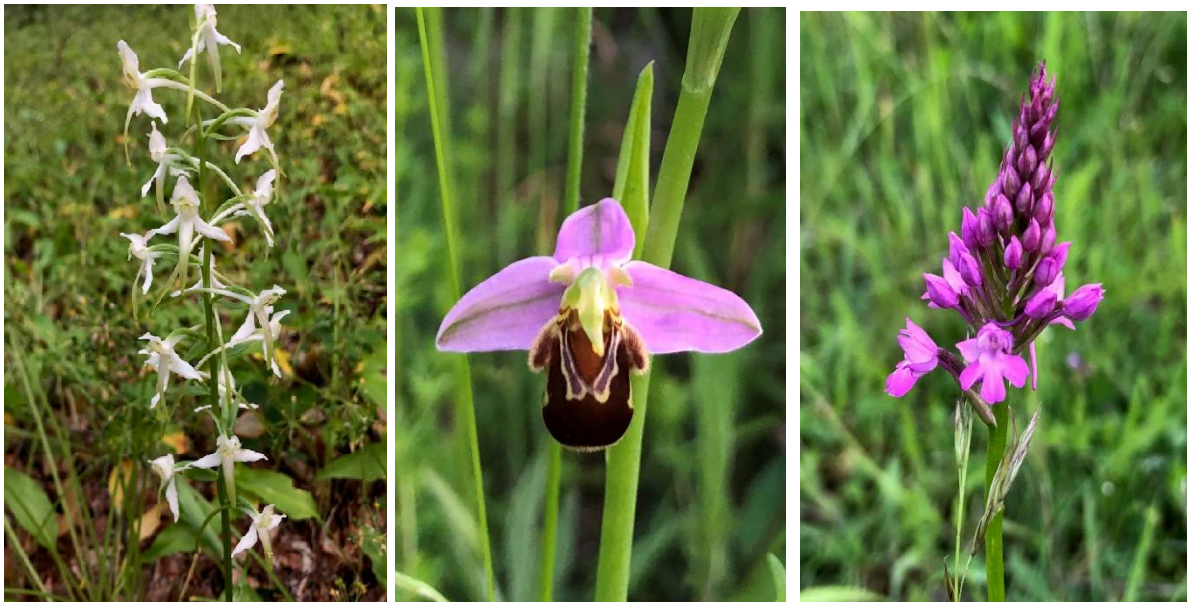
Inmiddels beginnen onze magen te rommelen en besluiten we een hapje te eten in Lengerich. De maaltijd is zeer weldadig. Ik zou er twee dagen van kunnen eten. Die extra energie komt vandaag goed van pas.

Het is nog licht als de zware maaltijd genuttigd is en Niels weer een Naturschutzgebiet in de buurt ontdekt. Ja, als je dan toch in de buurt bent, kan je dat niet laten liggen natuurlijk.

Rond 21.00 uur gaan we weer op pad. Parkeren ergens langs de weg en lopen het bosrijke natuurgebied in. Vlak voor onze neus komt een jonge ree uit het bos om even snel naar ons te kijken en dan weggevoerd. En terwijl de beide heren doorlopen zie ik een tweede ree, achter hun rug, gracieus het bospad overspringen. Mijn hart maakt ook een sprongetje.

Door de bomen is een wand van een afgraving zichtbaar, daar willen we een kijkje gaan nemen. Het pad stuurt ons echter de verkeerde kant op. Dan maar weer terug en een nieuw pad gekozen. Waar we de zeldzame moesdistel tegenkomen maar helaas ook de Japanse duizendknoop. Het begint aardig te schemeren in het bos. Na een sanitaire stop, niets menselijks is mij vreemd, ben ik de heren kwijt. Gewoon het pad volgen natuurlijk, maar waar het pad zich splitst toch maar even hard roepen. Gelukkig klinkt in de verte een verlossend antwoord.

Een prachtige welriekende nachtorchis of een bergnachtorchis ? krijgt vervolgens alle aandacht, waardoor we Niels kwijtraken, die doorgelopen is. Bellen. Hij heeft het doel bereikt, een fraai schraalgraslandje. Langs een opgaand pad vol stenen, uitkijken voor uitglijders, wordt onze moeite aan het eind van het lastige pad beloond met een graslandje vol gele puntwederik, gele veldlathyrus en helemaal blij worden we van de bijenorchis, bergnachtorchis en het hondskruid.

Nu snel terug voordat het te donker wordt. Met dank aan het lampje op mijn mobiel, bereiken we eindelijk een verharde weg. Na nog een flink stuk heuvelopwaarts komen we bij de auto. Ik ben door mijn watervoorraad heen en ben heel blij met het water dat Niels met ons deelt. Wat is water toch een goddelijke drank.

Veel natuurervaringen rijker kunnen we rond half 2 ons nest induiken. We hebben in totaal 377 waarnemingen gedaan van wilde planten, waaronder heel bijzondere en maar liefst 12 orchideeën.

Mooi waren ook de wolfspin met haar kinderen op haar rug, de geringelde smalboktor en de penseelkever.

Minder plezierig waren de 14 tekennimfen die ik van mijn lijf moest plukken. Waarschijnlijk op een nest gezeten.

Bedankt heren voor weer een prachtige dag.

Verslag: Ellen van Knippenberg

Foto's : Cor Nagelmaeker, Ellen van Knippenberg